

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Leven en sterven langs de Limes : het fysisch-antropologisch onderzoek van vier grafveldpopulaties uit de noordelijke grenszone van Germania Inferior in de Vroeg- en Midden-Romeinse tijd

Smits, E.

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Smits, E. (2006). Leven en sterven langs de Limes : het fysisch-antropologisch onderzoek van vier grafveldpopulaties uit de noordelijke grenszone van Germania Inferior in de Vroeg- en Midden-Romeinse tijd. Amsterdam: in eigen beheer.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Voorwoord

“Crematieresten, kun je daar dan nog wat mee?” Deze vraag heb ik de afgelopen jaren talloze malen gehoord. Begrijpelijk, want op het eerste gezicht lijkt het onmogelijk om in de vaak kleine, vervormde botfragmentjes, iets te herkennen. Pas na enige uitleg, vaak met de complete botten erbij, zegt de toehoorder ”Oh... ja...”, met een blik in de ogen van “zij liever dan ik”.

Maar voor mij is het altijd een uitdaging geweest om door de bestudering van crematieresten, waardevolle informatie over de persoon, de omgang met de dode en de samenleving waartoe hij of zij behoorde te verkrijgen. Ik hoop met dit proefschrift aan te tonen dat het crematieonderzoek zinvol is en ons inzicht kan bieden in die samenlevingen.

Dankbaar ben ik dan ook voor de gelegenheid die mij door NWO geboden is dit onderzoek uit te voeren en voor de inzet van Tom Bloemers en Trinette Constandse –Westermann daarbij. De resultaten zouden weinig betekenen zonder de archeologische contextgegevens van de vier onderzochte grafvelden. Renate Pirling, Barbara Grodde, Margaretha Siepen, Tilmann Bechert, Gabi Rasbach, Karen Waugh en Tom Bloemers ben ik daarom zeer erkentelijk.

Het pathologisch onderzoek van de inhumatieresten uit Valkenburg werd door Hermann Lonnée uitgevoerd. De pathologische botveranderingen van de crematieresten uit alle vier de grafvelden zijn in samenwerking met Jacqueline McKinley en Wilbert Bouts bestudeerd. Het toxicologisch onderzoek van de babyskeletjes uit Valkenburg werd door Freek de Wolff mogelijk gemaakt. Vooral het enthousiasme van bovengenoemde was voor mij zeer inspirerend.

Als laatste wil ik vrienden en collega's, en bovenal mijn familie, bedanken voor alle steun.

